

**ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Дмитра Моторного
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА**

Хвилями життя. Поетка Леся

Сценарій просвітницького заходу
до 150-річчя від дня народження
Лесі Українки
(Лариси Петрівни Косач-Квітки)

Мелітополь, 2021

УДК
Х

Укладач: Кас'янова Т.О.

Хвилями життя. Поетка Леся : сценарій просвітницького заходу до 150 річчя від дня народження Лесі Українки (Лариси Петрівни Косач-Квітки) / ТДАТУ; наукова бібліотека; укл. Т. О. Кас'янова; відп. за вип. Т. О. Кас'янова. - Мелітополь, 2021. – 24 с.

Оформлення заходу:

- експрес-виставка «Завжди сучасна Леся Українка»
- мультимедійна презентація «Хвилями життя. Поетка Леся»
- декорації до театральної вистави «Лісова пісня»

Леся (студентка, виконуюча роль Лесі Українки)

Хотіла б я піснею стати

У сюю хвилину ясну,

Щоб вільно по світі літати,

Щоб вітер разносив луну.

Щоб геть аж під яснії зорі

Полинати співом дзвінким,

Упасти на хвилі прозорі,

Буяти над морем хибким.

Лунали б тоді мої мрії

І щастя моє таємне,

Ясніші, ніж зорі яснії,

Гучніші, ніж море гучне.

Ведучий 1 Так писала в одному із своїх віршів геніальна дочка українського народу – Леся Українка.

Історія її життя могла б стати основою величезної

драми, але стала на службі найсвітлішої поезії, зоря якої яскраво пломеніє на літературному небосхилі вже 150 років. Твори Лесі Українки – окраса світової літератури.

Ведучий 2 Народилася Леся у місті Звягелі на Волині і була другою дитиною в сім'ї Олени Петрівни і Петра Антоновича Косачів. Мати, відома письменниця Олена Пчілка, займалася вихованням дітей (в сім'ї їх було шестеро) і вела культурно-громадську діяльність. Батько, юрист за освітою, був людиною лагідною і правдивою. У сім'ї панувала атмосфера поваги до народних звичаїв і традицій, до української культури.

Ведучий 1 Улюбленими творами Лесі у дитинстві були вірші Т. Шевченка, українські народні казки, грецькі міфи, книжки про дивовижні подорожі мандрівників.

Зростали діти серед чудової волинської природи з синіми плесами озер і предковічними сосновими борами. Таємнича природа і багаті фольклорні традиції волинського краю щедро напували багатющу уяву Лесі. Почувши від матері про лісову мавку, дівчина так повірила в неї, що одного разу посеред ночі

втекла в ліс і, перемагаючи страх, усюди шукала цю предивну істоту.

Ведучий 2 Леся любила співати і танцювати. Дуже любила грати на фортепіано. Мала вона хороший слух, але ніколи нічого не грала напам'ять, тільки з нот твори Бетховена, Шумана, Шуберта, Мендельсона, Шопена, з російських композиторів грала тільки «Баркаролу» Чайковського, з українських грала лише М. Лисенка українські пісні та композиції для співу». Любила Леся імпровізувати: це була наче не музика, а розмова з «давнім своїм другом», фортеп'яно, на різні-прерізні теми.

Ведучий 1 Послухайте пісню «Досадонька» на вірш Лесі Українки, у виконанні солістки вокальної студії Golden Voice Софії Попович (ЦКіД, керівник Олена Дорошенко).

Ведучий 1 Також Леся вишивала і мережила сорочечки, рушники для братів, сестер, родичів, знайомих; на дні народження батьків дарила свої вишиванки.

У Колодяжному, де не було школи, вона вчила дітей читати і писати. Літературну діяльність Леся почала

рано. У дев'ять років написала перший вірш. Коли дівчині було 13 років, з'явився і перший друкований вірш «Конвалія». Передбачлива мати, відсилаючи вірші до друку в Галичину, підписувала їх під псевдонімом «Леся Українка». Так Олена Пчілка назавжди поєднала долю Лесі з долею України.

Ведучий 2 У сім'ї Косачів була хороша традиція – влаштовувати родинні літературні та народні свята. Душею цих свят завжди була Леся: вона була і сценаристом, і режисером, і костюмером.

Ведучий 1 Доля розпорядилася так, що нагородила Лесю дивовижними здібностями і водночас змусила виборювати життя в щоденних муках і стражданнях. Під час свята Водохреща в Луцьку цікавість потягнула дівчинку до берега річки Стир, подивитись, як освячуватимуть воду та так захопилася, що не відчула, як промочила ноги в крижаній воді. Наслідок не забарився: спочатку боліла нога, потім рука. Діагноз – туберкульоз кісток. Лесі було 10 років. Щоденна боротьба з болем гартувала Лесину волю. Відраду і фізичне заспокоєння приносила праця. Дівчина захоплювалась світовою історією, літературою,

мовами; багато читала, перекладала з російських та зарубіжних поетів і письменників.

Леся

В лихім гуморі муза
Так само, як і я,
Прив'язана за ногу
Фантазія моя.
Вернусь на ґрунт «реальний»
До ближніх, власних справ!
Вночі тепер сплю мало.
А ледве сліз не ллю,
А вдень зо всієї сили
Об землю лихом б'ю...

Ведучий 2 Леся не вчилася у жодній школі, а всі знання здобувала самотужки. Вже в 13 років була читачкою київської університетської бібліотеки. В 19 написала для своїх сестер підручник «Стародавня історія східних народів» (видано 1918 рік). За своє коротке життя вивчила та практикувала близько десяти мов.

Ведучий 1 Часто їй доводилося їздити на лікування в Крим, на Кавказ. З вікна поїзда милувалася вона краєвидами, а поетична уява творила вірш «Красо

України, Подолля», що увійшов до циклу «Подорож до моря».

Красо України,
Подолля!
Розкинулось мило,
недбало!
Здається, що зроду
недоля,
Що горе тебе не
знавало!
Онде балочка весела,
В ній хороші, красні
села,
Там хати садками
вкриті,
Срібним маревом
повиті,
Коло сел стоять тополі,
Розмовляють з вітром в
полі.
Хвилюють лани золотії,
Здається, без краю, —
аж знову
Бори величезні, густії
Провадять таємну
розмову.

Он ярочки зелененькі,
Стежечки по них
маленькі,
Перевиті, мов
стрічечки,
Збігаються до річечки,
Річка плине, берег
рвучи,
Далі, далі попід кручі...

Красо України,
Подолля!
Розкинулось мило,
недбало!
Здається, що зроду
недоля,
Що горе тебе не
знавало!.

Ведучий 2 В 15 років Леся знайомиться з Максимом Славінським, який став її першим кохання. В майбутньому Славінський стане одним із керівників Центральної Ради, послом Української Народної Республіки в Празі. Заарештований чекістами, він помре в тюрмі. Леся Українка присвятила М. Славінському такі шедеври любовної лірики, як "Горить моє серце", "Стояла я і слухала весну", "Сон літньої ночі", "Хотіла б я піснею стати"...

Ведучий 1 Вірш Лесі Українки «Твої листи пахнуть зів'ялими трояндами» читає Алія Айбетова (театральна студія «МОСТ», керівник Віталіна Нікітіна)

Ведучий 1 Хвороба не відступала, але Леся все сподівалася на диво, на одужання. В 1899 році украї зболену, змучену багаторічним туберкульозом кісток Лесею відвезли на чергову операцію до Берліна. Операція пройшла нібито успішно, однак післяопераційний період був тяжким. І хоча дівчина писала: «Але поки я притомна, стогін мій не злунає!», вночі втрачала свідомість, декламувала вірші італійською і німецькою і ... так плакала.

Леся

Хто вам сказав, що я слабка,
що я корюся долі?
Хіба тремтить моя рука
чи пісня й думка кволі?

Ви чули, раз я завела
жалі та голосіння, –
то ж була буря весняна,
а не сльота осіння.
А восени... Яка журба,
чи хто цвіте, чи в'яне,
тоді й плакучая верба
злото-багряна стане.
Коли ж суворая зима
покриє барви й квіти –
на гробі їх вона сама
розсипле самоцвіти.

Ведучий 2 Після складних операцій Леся вирушала відновлювати сили до Одеси, Ялти, Тифліса, Кутаїсі, за кордон - в Болгарію, Німеччину, Італію, Єгипет.

Ведучий 1 Фактично за одну ніч Леся написала драматичну поему «Одержима», яку присвятила другові, хворому чахоткою революціонеру Сергію Мержинському, що назавжди пішов із життя. Протягом однієї трагічної ночі і страшною ціною Леся Українка стала драматургом.

Леся «...я писала в такую ніч, після якої вірно довго буду жити, якщо вже тоді жива залишилась. І писала, навіть не вичерпавши скорботи, а в самому її апогеї...»

І було горе ...І був відчай ...

Уста говорять :”Він навіки загинув!”

А серце каже :”Ні, він не покинув”.

Ти чуєш як бринить
Струна якась тремтяча?
Тремтить – бринить, немов сльоза гаряча,
Тут в глибині і б'ється враз зі мною:
“Я тут, я завжди тут , я вся з тобою!”
І кожний раз, коли почне бриніти,
Тремтять в моєму серці тії квіти,
Що не хотів їх у труну ховати,
Тремтять і промовляють враз зо мною
“Тебе нема, але я все з тобою.”

Ведучий 2 Через шість років після смерті Мержинського, коли Лесі виповнилося 36 років, вона познайомилась зі студентом-першокурсником Климентом Квітке. Він вивчав народну музику та записував українські пісні й мелодії. Їх зблизила спільна робота над фольклорними збірками. Мати була категорично проти. Однак характер у Лесі був рішучий: вона повністю відмовилась від батьківських грошей і пішла до Климента, щоб почати з ним нове і самостійне життя.

Ведучий 1 На ці роки припадає розквіт творчості Лесі Українки. За останні п'ять років створені монументальні композиції драматичних поем «Лісова пісня», «Камінний господар», «Оргія», які Ліна Костенко назвала «феноменальним явищем в українській літературі. За

масштабами художнього мислення це явище рідкісне навіть у контексті досягнень світової культури...

Ведучий 2 Останні роки поетеса жила далеко від рідних місць, маючи потребу в теплому кліматі. Зиму вона проводила в Італії або Єгипті, літо – в Грузії.

Ведучий 1 Вершина поетичного генію Лесі Українки драма-феєрія «Лісова пісня». За її словами за 10-12 днів вона сотворила чудовий сплав, де краса недоторканої природи, дивний світ наївної народної міфології протистоять людській убогості і безкрилості. Сила «Лісової пісні» в тому, що в ній злилися в одне ніжна мелодія поетичного слова і надія, що доброта, щирість, самопожертва можуть стати порятунком для людського духу. А останній монолог дочки лісу – Мавки – звучить як заповіт самої поетеси.

Ведучий 2 Монолог Мавки із поеми Лесі Українки «Лісова пісня» виконують Олександра Мінченко та Дмитро Мищук (театральна студія «МОСТ», керівник Віталіна Нікітіна).

Ведучий 2 1 серпня 1913 року Леся Українка померла в Грузії у містечку Сурамі. Життя обірвалось далеко від України. Обірвалось під час могутнього злету духу, здолавши рамки хворого тіла.

Ведучий 1 Коли Лесю ховали в Києві, на Байковому кладовищі, влада не лише заборонила нести труну з тілом

поетеси на руках, тримати вінки чи квіти, співати дорогою «Вічна пам'ять», а й навіть виголошувати промови. Імперії не люблять живих, бо живим притаманна пам'ять. Але ще більше імперії не люблять мертвих, бо їхні останні сумні пристанища нагадують: земля належить тим, хто поливає слізьми і обсіпає квітами розкидані по ній могили. Бо їхня пам'ять живитиме прийдешні покоління, зароджуватиме в серцях бажання бути вільними на своїй землі.

Ведучий 2 Прожила Леся всього 42 роки, і 33 із них плідно працювала на літературній ниві. Леся, яка стільки зробила для розвитку рідної культури, була і залишається нашою національною гордістю. Письменниця із своїм талантом, щирим і самобутнім голосом, полум'яним серцем і мудрим розумом увійшла до світової літератури.

Ведучий 1 У 1970 році була заснована літературна премія імені Лесі Українки за найкращий твір для дітей. Премія присуджувалася щорічно починаючи з 1972 року. А у 2004 році встановлена «Премія Кабінету Міністрів України імені Лесі Українки за літературно-мистецькі твори для дітей та юнацтва», яка «присуджується щороку за твори, які сприяють вихованню молодого покоління в дусі національної гідності, духовної єдності українського суспільства та здобули широке громадське визнання».

Ведучий 2 Творчість Лесі Українки настільки багатогранна й плідна, що іноді навіть не віриться, що здійснитися вона могла пером жінки. У спадок майбутнім поколінням поетеса передала велику мудрість справжньої любові до України, яку вона пронесла через усе своє життя.

Фото-галерея заходу:

